

SIKKERHEDSDATABLAD

1.1. Produktidentifikator

Handelsnavn

Antifreeze

Produkt nr.

-

REACH registreringsnummer

Ikke anvendelig

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen

Additiv til brændstof

Anvendelser der frarådes

-

Den fulde ordlyd af evt. nævnte identificerede anvendelseskategorier findes i punkt 16.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet

Firmanavn og adresse

LINDEMANN ApS

Svalehøjvej 7

3650 Ølstykke

Tlf: + 45 48 14 11 11

Fax: + 45 48 14 09 00

Kontaktperson

Simon B. Lindemann

E-mail

sbl@lindemann.dk

SDS udarbejdet den

28-10-2015

SDS Version

1.0

1.4. Nødtelefon

Kontakt Giftlinien på tlf.nr.: 82 12 12 12 (åbent 24 timer i døgnet). Se punkt 4 om førstehjælp.

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen

Asp. Tox. 1; H304

Aquatic Chronic 3; H412

EUH066

Den fulde ordlyd af H-sætningerne findes i punkt 2.2.

2.2. Mærkningselementer

Farepiktogram

Signalord

Fare

Risiko m.v.

Kan være livsfarligt, hvis det indtages og kommer i luftvejene. (H304)

Skadelig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger. (H412)

Sikkerhed	Generelt	Hvis der er brug for lægehjælp, medbring da beholderen eller etiketten. (P101). Opbevares utilgængeligt for børn. (P102).
	Forebyggelse	Undgå udledning til miljøet. (P273).
	Reaktion	I TILFÆLDE AF INDTAGELSE: Ring omgående til en GIFTINFORMATION/læge. (P301+P310).
	Opbevaring Bortskaffelse	Opbevares under lås. (P405). Indholdet/beholderen bortskaffes i henhold til lokale affaldsregulativer. (P501).

Oplysningspligtige indholdsstoffer

kulbrinter, C11-C14, n-alkaner, isoalkaner, cyklisk, <2% aromatisk, Solventnaphtha (råolie), tung aromatisk

2.3. Andre farer

Produktet indeholder stoffer der kan give kemisk lungebetændelse ved indtagelse. Symptomer på kemisk lungebetændelse kan vise sig efter adskillige timers forløb.

Produktet indeholder organisk opløsningsmiddel. Gentagen eksponering af organiske opløsningsmidler kan give skader på nervesystemet og indre organer som fx lever, nyrer.

Anden mærkning

Gentagen kontakt kan give tør eller revnet hud. (EUH066)

Andet

Følbar mærkning. Skal leveres i emballage med børnesikker lukning hvis produktet sælges en detail.
Kodenummer (1993): 5-3.

VOC

-

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.1/3.2. Stoffer/Blandinger

NAVN: kulbrinter, C11-C14, n-alkaner, isoalkaner, cyklisk, <2% aromatisk
IDENTIFIKATIONSNUMRE: EF-nr: 926-141-6 REACH-nr: 01-2119456620-43-xxx
INDHOLD: 80-95%
CLP KLASSIFICERING: Asp. Tox. 1
H304, EUH066

NAVN: Solventnaphtha (råolie), tung aromatisk
IDENTIFIKATIONSNUMRE: CAS-nr: 64742-94-5 EF-nr: 265-198-5 REACH-nr: 01-2119463583-34-xxxx Index-nr: 649-424-00-3
INDHOLD: 5-10%
CLP KLASSIFICERING: STOT SE 3, Asp. Tox. 1, Aquatic Chronic 2
H304, H336, H411, EUH066

NAVN: 1,2,4-trimethylbenzen
IDENTIFIKATIONSNUMRE: CAS-nr: 95-63-6 EF-nr: 202-436-9 Index-nr: 601-043-00-3
INDHOLD: <1%
CLP KLASSIFICERING: Flam. Liq. 3, Acute tox. 4, Skin Irrit. 2, Eye Irrit. 2, STOT SE 3, Aquatic Chronic 2
H226, H315, H319, H332, H335, H411
NOTE: S

(*) Den fulde ordlyd af H-sætningerne findes i punkt 16. Arbejdshygiejniske grænseværdier er nævnt i punkt 8, såfremt de er tilgængelige.
S = Organisk opløsningsmiddel.

Andre oplysninger

ATEmix(oral) > 2000

N chronic (CAT 3) Sum = $\sum(Ci/M(\text{chronic})i \cdot 25 \cdot 0.1 \cdot 10^{\wedge} \text{CATi}) = 1,94184 - 2,91276$

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger

Generelt

Ved uheld: Kontakt læge eller skadestue - medbring etiketten eller dette sikkerhedsdatablad. Lægen kan rette henvendelse til Arbejds- og miljømedicinsk klinik, Bispebjerg Hospital, tlf. 35 31 60 60. Ved vedvarende symptomer eller ved tvivl om den tilskadekomnes tilstand skal der søges lægehjælp. Giv aldrig en bevidstløs person vand eller lignende.

Indånding

Bring personen ud i frisk luft og hold personen under opsyn.

Hudkontakt

Forurennet tøj og sko fjernes straks. Hud, der har været i kontakt med materialet vaskes grundigt med vand og sæbe. Hudrensemiddel kan anvendes. Brug IKKE opløsningsmidler eller fortyndere.

Øjenkontakt

Fjern evt. kontaktlinser. Skyl straks øjnene med rigelige mængder vand (20-30 °C) indtil irritationen ophører og mindst i 15 minutter. Sørg for at skylle under øvre og nedre øjenlåg. Ved fortsat irritation skal der søges lægehjælp.

Indtagelse

Ved indtagelse, kontakt omgående læge og medbring dette sikkerhedsdatablad eller etiketten fra materialet. Giv den tilskadekomne vand at drikke hvis vedkommende er ved bevidsthed. Forsøg IKKE at fremkalde opkastning, medmindre lægen anbefaler det. Sænk hovedet, således at opkast ikke vil løbe tilbage i munden og halsen. Forebyg chok ved at holde den tilskadekomne varm og i ro. Giv kunstigt åndedræt hvis åndedrættet ophører. Ved bevidstløshed; anbring den tilskadekomne i aflåst sideleje. Tilkald ambulance.

Fremkald ikke opkastning. Hvis opkastning indtræffer holdes hovedet lavt, så der ikke kommer maveindhold i lungerne. Tilkald læge eller ambulance. Symptomer på kemisk lungebetændelse kan vise sig efter adskillige timers forløb. Personer der har indtaget produktet bør derfor holdes under lægetilsyn i mindst 48 timer.

Forbrænding

Ikke anvendelig

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Produktet indeholder stoffer der kan give kemisk lungebetændelse ved indtagelse. Symptomer på kemisk lungebetændelse kan vise sig efter adskillige timers forløb.

Neurotoxiske virkninger: Produktet indeholder opløsningsmiddel, som kan have effekt på nervesystemet. Symptomer på neurotoxicitet kan være; appetittab, hovedpine, svimmelhed, susen for ørene, prikkende følelser i huden, kuldsår, kramper, koncentrationsbesvær, træthed mv. Gentagen eksponering for opløsningsmidler kan resultere i, at hudens naturlige fedtlag nedbrydes. Huden vil derefter være mere udsat for optag af skadelige stoffer som fx allergener.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

VED eksponering eller mistanke om eksponering:

Søg omgående lægehjælp.

Oplysning til lægen

Medbring dette sikkerhedsdatablad.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler

Anbefalet: alkoholbestandigt skum, kulsyre, pulvere, vandtåge.

Vandstråle bør ikke anvendes, da det kan sprede branden.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Ingen særlige

5.3. Anvisninger for brandmandskab

Normal indsatsbeklædning og fuld åndedrætsbeskyttelse. Ved direkte kontakt med kemikaliet kan indsatsleder kontakte kemikalieberedskabsvagten på telefon 45 90 60 00 (åbent 24 timer i døgnet), med henblik på yderligere rådgivning.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer

Undgå direkte kontakt med spildt stof. Undgå at indånde dampe fra spildt stof.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Undgå udledning til søer, åer, kloaker mv. Kontakt de lokale miljømyndigheder ved udslip til omgivelserne.

Etabler evt. spildopsamlingsbakker/bassiner for at hindre udslip til omgivelserne.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Brug sand, kattegrus, savsmuld eller universalbindemiddel til opsamling af væsker. Rengøring foretages for så vidt muligt med rengøringsmidler. Opløsningsmidler bør undgås.

6.4. Henvisning til andre punkter

Se afsnittet "Forhold vedrørende bortskaffelse" om håndtering af affald. Se afsnittet om "Eksponeringskontrol/personlige værnemidler" for beskyttelsesforanstaltninger.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Etabler evt. spildopsamlingsbakker/bassiner for at hindre udslip til omgivelserne. Se afsnittet "Eksponeringskontrol/personlige værnemidler" for oplysning om personlig beskyttelse. Undgå direkte kontakt med produktet.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Opbevares altid i beholdere af samme materiale som den originale.

Lagertemperatur

Ingen data tilgængelige

7.3. Særlige anvendelser

Produktet bør kun bruges til anvendelser beskrevet i punkt 1.2.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre

Grænseværdier

1,2,4-trimethylbenzen (AT, 2002)
Grænseværdi: 20 ppm | 100 mg/m³
Anm: E (E = Stoffet har en EF-grænseværdi.)

Solventnaphtha (råolie), tung aromatisk
Grænseværdi: 25 ppm | 180 mg/m³

Kulbrinter, C11-C14, n-alkaner, isoalkaner, cyklisk, <2% aromatisk (AT, 2002)
Grænseværdi: 25 ppm | 180 mg/m³

DNEL / PNEC

DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 100 mg/m³ - Exposure: Inhalation - Duration: Short term – Systemic effects - Workers
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 100 mg/m³ - Exposure: Inhalation - Duration: Short term – Local effects - Workers
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 16171 mg/kg bw/day - Exposure: Dermal - Duration: Long term – Systemic effects - Workers
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 100 mg/m³ - Exposure: Inhalation - Duration: Long term – Systemic effects - Workers
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 100 mg/m³ - Exposure: Inhalation - Duration: Long term – Local effects - Workers
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 29,4 mg/m³ - Exposure: Inhalation - Duration: Short term – Local effects - General population
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 29,4 mg/m³ - Exposure: Inhalation - Duration: Short term – Systemic effects - General population
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 9512 mg/kg bw/day - Exposure: Dermal - Duration: Long term – Systemic effects - General population
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 29,4 mg/m³ - Exposure: Inhalation - Duration: Long term – Systemic effects - General population
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 15 mg/kg bw/day - Exposure: Oral - Duration: Long term – Systemic effects - General population
DNEL (1,2,4-trimethylbenzen): 29,4 mg/kg - Exposure: Inhalation - Duration: Long term – Local effects - General population

PNEC (1,2,4-trimethylbenzen): 0,12 mg/L - Exposure: Freshwater
PNEC (1,2,4-trimethylbenzen): 0,12 mg/L - Exposure: Marine water
PNEC (1,2,4-trimethylbenzen): 2,41 mg/L - Exposure: Sewage Treatment Plant
PNEC (1,2,4-trimethylbenzen): 13,56 mg/kg dwt - Exposure: Freshwater sediment
PNEC (1,2,4-trimethylbenzen): 13,56 mg/kg dwt - Exposure: Marine water sediment
PNEC (1,2,4-trimethylbenzen): 2,34 mg/kg dwt - Exposure: Soil

8.2. Eksponeringskontrol

Overholdelse af de angivne grænseværdier bør kontrolleres regelmæssigt. Se evt. At-vejledning D.7.1, Maj 2001

Generelle forholdsregler

Udvis alm. arbejdshygiejne.

Eksponeringsscenarier

Såfremt der findes et bilag til dette sikkerhedsdatablad, skal de her i angivne eksponeringsscenarier efterkommes.

Eksponeringsgrænse

Erhvervsmæssige brugere er omfattet af arbejdsmiljølovgivningens regler om maksimumkoncentrationer for eksponering. Se arbejdshygiejniske grænseværdier ovenfor.

Tekniske tiltag

Luftbårne gas- og støvkoncentrationer skal holdes lavest muligt og under de pågældende grænseværdier (se ovenfor). Brug evt. punktudsugning såfremt almindelig luftgennemstømning i arbejdslokalet ikke er tilstrækkeligt. Sørg for synlig skiltning af øjenskyller og nødbruiser.

Hygiejniske foranstaltninger

Ved hver pause i brug af produktet og ved arbejdets ophør skal eksponerede områder af kroppen afvaskes. Vask altid hænder, underarme og ansigt.

Foranstaltninger til begrænsning af eksponering af miljøet

Sørg for, at der ved arbejde med produktet forefindes opdæmningsmateriale i umiddelbar nærhed. Brug om mulig spildbakker under arbejdet.

Personligt værneudstyr

Generelt

Såfremt arbejdsprocessen er omfattet af bekendtgørelsen om arbejde med kodenumererede produkter (Arbejdstilsynets Bekendtgørelse nr. 302/1993), skal værnemidler vælges i overensstemmelse hermed. Se evt. produktets kodenummer i afsnittet om 'Fareidentifikation'. Anvend kun CE mærket værneudstyr.

Luftvejene

Ingen særlige krav.

Hud og krop

Særligt arbejdstøj skal anvendes. Brug evt. beskyttelsesdragt ved længere tids arbejde med produktet.

Hænder

Brug beskyttelseshandsker. Den konkrete arbejdssituation kendes ikke. Kontakt handskeleverandøren for hjælp til valg af handsketype. Vær opmærksom på, at elastiske handsker strækkes ved brug. Handsketykkelsen og dermed gennembrudstiden reduceres dermed. Temperaturen i praksis i handsken er ca. 35°C, mens standardtesten EN 374-3 er foretaget ved 23°C. gennembrudstid er derfor reduceret med en faktor 3.

Øjne

Ingen særlige krav.

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber

9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber

Fysisk tilstand	Farve	Lugt	pH	Viskositet	Massefylde (g/cm ³)
Flydende	Lyseblå	Karakteristisk	-	-	-
Tilstandsændring og dampe					
Smeltepunkt (°C)		Kogepunkt (°C)		Damptryk (mm Hg)	
-		-		-	
Data for brand- og eksplosionsfare					
Flammepunkt (°C)		Antændelighed (°C)		Selvantændelighed (°C)	
-		-		-	
Eksplosionsgrænser (Vol %)		Oxiderende egenskaber			
-		-			
Opløselighed					
Opløselighed i vand		n-octanol/vand koefficient			
Uopløselig		-			
9.2. Andre oplysninger					
Opløselighed i fedt		Andet			
-		N/A			

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Ingen data

10.2. Kemisk stabilitet

Produktet er stabilt under de betingelser, som er angivet i afsnittet "Håndtering og opbevaring".

10.3. Risiko for farlige reaktioner

Ingen særlige

10.4. Forhold, der skal undgås

Må ikke udsættes for opvarmning (fx solbestråling), da overtryk kan udvikles.

10.5. Materialer, der skal undgås

Stærke syrer, stærke baser, stærke oxidationsmidler og stærke reduktionsmidler

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter

Produktet nedbrydes ikke ved brug til anvendelser angivet i sektion 1.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger

Akut toksicitet

Substans	Art	Test	Eksponeringsvej	Resultat
Solventnaphtha (råolie), tung ...	Rabbit	LD50	Dermal	>2 mL/kg
Solventnaphtha (råolie), tung ...	Rat	LD lo	Oral	5 mL/kg
Solventnaphtha (råolie), tung ...	Rat	LC50	Inhalation	> 590 mg/m ³
kulbrinter, C11-C14, n-alkaner...	Rat	LD50	Dermal	> 2000 mg/kg
kulbrinter, C11-C14, n-alkaner...	Rabbit	LD50	Dermal	> 3160 mg/kg
kulbrinter, C11-C14, n-alkaner...	Rat	LD50	Oral	> 5000 mg/kg
kulbrinter, C11-C14, n-alkaner...	Rat	LD50	Inhalation	> 4950 mg/m ³

Hudætsning/irritation

Ingen data tilgængelige

Alvorlig øjenskade/øjenirritation

Ingen data tilgængelige

Respiratorisk sensibilisering eller hudsensibilisering

Ingen data tilgængelige

Kimcellemutagenicitet

Ingen data tilgængelige

Kræftfremkaldende egenskaber

Ingen data tilgængelige

Reproduktionstoksicitet

Ingen data tilgængelige

Enkel STOT-eksposering

Ingen data tilgængelige

Gentagne STOT-eksposeringer

Ingen data tilgængelige

Aspirationsfare

Kan være livsfarligt, hvis det indtages og kommer i luftvejene.

Langtidsvirkninger

Produktet indeholder stoffer der kan give kemisk lungebetændelse ved indtagelse. Symptomer på kemisk lungebetændelse kan vise sig efter adskillige timers forløb.

Neurotoksiske virkninger: Produktet indeholder opløsningsmiddel, som kan have effekt på nervesystemet. Symptomer på neurotoxicitet kan være; appetittab, hovedpine, svimmelhed, susen for ørene, prikkende følelser i huden, kuldsår, kramper, koncentrationsbesvær, træthed mv. Gentagen eksposering for opløsningsmidler kan resultere i, at hudens naturlige fedtlag nedbrydes. Huden vil derefter være mere udsat for optag af skadelige stoffer som fx allergener.

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.1. Toksicitet

Substans	Art	Test	Testens varighed	Resultat
1,2,4-trimethylbenzen	Fish	LC50	96 H	7,72 mg/L
Solventnaphtha (råolie), tung ...	Daphnia	EC50	48 h	3-10 mg/L
Solventnaphtha (råolie), tung ...	Fish	LC50	96 H	2-5 mg/L
Solventnaphtha (råolie), tung ...	Algae	EC50	72 H	1-3 mg/L
kulbrinter, C11-C14, n-alkaner...	Daphnia	EC50	48 h	> 1000 mg/L

12.2. Persistens og nedbrydelighed

Substans	Nedbrydelighed i vandmiljøet	Test	Resultat
Ingen data tilgængelige			

12.3. Bioakkumuleringspotentiale

Substans	Potentiel bioakkumulerbar	LogPow	BCF
1,2,4-trimethylbenzen	Ja	4,09	275
Solventnaphtha (råolie), tung ...	Nej	Ingen data	99

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø

Anvendelsesbegrænsninger

Produktet må ikke anvendes erhvervsmæssigt af unge under 18 år. Se Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde for evt. undtagelser.

Krav om særlig uddannelse

-

Andet

Kilder

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde. Baseret på Rådets direktiv 94/33/EF af 22. juni 1994 om beskyttelse af unge på arbejdspladsen.

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 301 af 13. maj 1993 om fastsættelse af kodenumre.

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om grænseværdier for stoffer og materialer nr. 507 af 17. maj 2011 med senere ændringer.

EU forordningen 1272/2008 (CLP).

EU forordningen 1907/2006 (REACH) med tilpasninger.

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering

Nej

PUNKT 16: Andre oplysninger«

Den fulde ordlyd af H-sætninger omtalt i afsnit 3

H226 - Brandfarlig væske og damp.

H304 - Kan være livsfarligt, hvis det indtages og kommer i luftvejene.

H315 - Forårsager hudirritation.

H319 - Forårsager alvorlig øjenirritation.

H332 - Farlig ved indånding.

H335 - Kan forårsage irritation af luftvejene.

H336 - Kan forårsage sløvhed eller svimmelhed.

H411 - Giftig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger.

EUH066 - Gentagen kontakt kan give tør eller revnet hud.

Den fulde ordlyd af identificerede anvendelser omtalt i punkt 1

-

Andre symboler omtalt i punkt 2

-

Andet

Det anbefales at udlevere dette sikkerhedsblad til den faktiske bruger af produktet. Den nævnte information kan ikke bruges som produktspecifikation.

Oplysningerne i dette sikkerhedsblad gælder kun produktet nævnt i afsnit 1 og er ikke nødvendigvis gældende ved brug sammen med andre produkter.

Ændringer i forhold til sidste væsentlige revision (første ciffer i SDS Version, se sektion 1) af dette sikkerhedsdatablad er markeret med en blå trekant.

Sikkerhedsdatabladet er valideret af

pipe/CHYMEIA

Dato for sidste væsentlige ændring (Første ciffer i SDS version)

-

Dato for sidste mindre ændring (Sidste ciffer i SDS version)

-